**Verslag Koersdocument gemeente Duiven**

Datum 1 december 2020
Bijeenkomst via Teams
Tijdstip: 19.00 uur tot 20.30 uur

Aanwezigen: zie lijst in de bijlage

**Welkom en presentatie**

**Vragen naar aanleiding van de presentatie**

*Paul van Kuilenborg:*
Hij mist Duivense Broek op de kansenkaart
*Marco van de Pol (MvdP):*
De basiskaarten geven hierover meer informatie; o.a. wat de visie is op het agrarisch gebied.

*Frank Wilting:*
Is er aandacht voor de leefomgeving van en voor ouderen?
*MvdP:*
Zeker is daar aandacht voor. Bij het onderdeel inclusiviteit en duurzaam thuis. Dit document is op de fysieke kant gericht, en er is aandacht voor in het sociale beleid wat fysiek geregeld moet worden. De visie (koersdocument) is richtinggevend en vindt zijn borging in het opstellen van het beleid en de uitvoering daarvan.

*Frank Wilting – namens glastuinbouw Noord-Oost Nederland:*
Hoe zit het met de agrarische sector en specifiek met de glastuinbouw?
*MvdP:*
Boven de A12 en ook ten zuiden daarvan heeft de gemeente een rijk agrarisch landschap. Dit is ook weergegeven op de kansenkaart: met o.a. aandacht voor natuur.
*Luc Velhorst (LV):*
In het document is niet specifiek ingegaan op de verschillende sectoren. Dit is een visie op hoofdlijnen. Het zal worden door vertaald in beleid en de uitvoering ervan.
*Harold Wiggers:*
Hoe wordt rekening gehouden met de grenzen tussen de gemeenten, en de afstemming en/of eventuele conflicten?
*MvdP:*
Er vindt afstemming plaats met de omliggende gemeenten. De visie wordt aan hen voorgelegd en vise versa. Op dit moment zijn er geen conflicterende belangen.

**Vragen naar aanleiding van de sheets**

<u>Sheet 12 Uitgangspunt Ambitie</u>
Stelling: In het huidig document zijn de volgende uitgangspunten opgenomen:

- Vitale en sterke sociale en inclusieve samenleving
- Dorps en groen karakter
- Schone, hele en veilige leefomgeving
- Uitstekende lokale en regionale voorzieningen
- Goede bereikbaarheid

Vraag: zijn er zaken die ontbreken?

A. *Jan Rasing, voorzitter dorpsraad Loo, :*

In het dorp Loo hebben we nog een aantal **lokale voorzieningen,** maar dat is wel mager. Wat is hier de visie op?

MvdP: Vanuit de gemeente willen we deze behouden, en waar mogelijk verbeteren.
JR: Gaat de gemeente zich hiervoor hart maken? En op welke manier?
MvdP: de gemeente wil de voorzieningen die er zijn graag behouden. Vanuit de fysieke leefomgeving wordt dit ondersteund. In de beleidsuitwerking worden uiteindelijk de keuzes gemaakt.
JR: Hij wil dit graag stelliger in de Omgevingsvisie zien staan.

B. *Paul van Kuilenborg:*

**In de visie staat vaak "behouden van". Dit klinkt niet heel ambitieus.** De gemeente zal zich toch ook willen blijven ontwikkelen. Bijvoorbeeld t.a.v. ouderen. Dat zij hun leven lang in Duiven kunnen blijven wonen, zal moeten worden geborgd. Daarvoor behouden wat goed is en verbeteren wat kan worden verbeterd en dat ook doen.

C. *Baukje Boskers, Milieuvrienden Duiven:*

Hoe houden we een veilige en gezonde, schone leefomgeving? En hoe verhoudt zich dit tot het koersdocument, dat Duiven een duurzame gemeente wil zijn?
Daarnaast is bereikbaarheid een zorgpunt, evenals de spoorlijn en de toename van het vervoer.

MvdP: voor wat betreft de leefomgeving; Ook voor de gemeente Duiven geldt dat wij aan landelijke normen moeten voldoen. En voor duurzaamheid geldt dat dit zowel op thema als projecten niveau is meegenomen in de visie. Onder andere bij de Energie Transitie.
Voor de toename van het vervoer over het spoor, daarvoor is het Rijksbeleid leidend. Als de gemeente hierover twijfel heeft (dat bv. er te veel transport is) zal zij hierover een melding maken en het gesprek aangaan.

D. *Angela Jansen, Mikado:*

1. Het **document bevat veel beleidstaal**. Ze heeft hierdoor minder het gevoel dat de gemeente de inwoners wil betrekken en de samenwerking wil op zoeken.
2. **In hoeverre zijn jongeren en ouderen betrokken** bij de ambities en de uitvoer. Als gemeente kun je juist veel leren van hun ervaringen.

MvdP: naast de traditionele wijze van inspraak is via sociale media ook contact gezocht met de samenleving waaronder jongeren. Dit binnen de coronaregels die nu van toepassing zijn. Ook bij de doorvertaling van de visie in beleid wordt via sociale media contact gezocht en wordt iedereen geïnformeerd. **En het is en blijft een aandachtspunt voor de gemeente.**

<u>Sheet 13 Economie</u>

Stelling: Duiven vormt voor zijn bedrijventerreinen een belangrijke rol in de lokale en regionale werkgelegenheid. De koersnotitie staan de volgende uitgangspunten vermeld:

1. Selectieve uitbreiding
2. Aandacht voor uitstraling en goede bereikbaarheid
3. Goede balans met natuur, biodiversiteit en klimaat
4. Versterken van de vrijetijdseconomie.

Vraag vindt u dat wij dit beleid moeten doorzetten?

*E. Edwin Thunissen, Stichting HOP :*

Hoe zit het met de rol van het winkelcentrum van Duiven en ook van Westervoort? In relatie tot de visie van de gemeente over het oppervlak van supermarkten en het aantrekken van vrije tijdseconomie op de bedrijventerreinen? **Wat is de rol van het centrum**?

MvdP: de gemeente vindt een vitaal centrum belangrijk, en blijft dit ook vinden. Daar blijven we op inzetten. Ook al is er op dit moment veel leegstand.

*F. Jan Rasing:*

Hij heeft een **opmerking over selectieve uitbreiding**. Hij hoopt dat dit minder betrekking heeft op de logistiek, en de blokkendozen op de bedrijfsterreinen. En dat er **wordt ingezet op hoogwaardigheid, innovatie en toekomstbestendigheid**. Ook een **goede bereikbaarheid is van belang**. Het spoor wordt nog niet optimaal gebruikt. De gemeente kan haar ambitie meer laten gelden op deze onderwerpen.

MvdP: de spoorverbinding met Zevenaar wordt geüpgraded tot een hoogwaardiger niveau.
We noteren de **opmerking dat JR de hogere ambitie hier mist**.

*G. Paul van Kuilenborg:*

Hij wil graag **inclusiviteit (economische en sociale waarde) en vakmanschap toegevoegd zien**, en ruimte voor kleine zelfstandigen; kleinschaligheid in het centrum en op de bedrijventerreinen. Daarbij kan ook **verbinding worden gezocht bij de agrarische sector**. In de toekomst gaat hier veel gebeuren. Jan Rasing vult aan: maakindustrie (elektrotechniek, metaalbewerking) met meer arbeidsvreugde.

*H. Baukje Bosker:*

Vanuit Arnhem-Nijmegen (Groene Metropool) wordt Duiven vooral als vestigingsgebied gezien (bv. door Liander). Maar hier is juist ook veel kennis en kunnen lokale ondernemers hier ook voordeel van hebben.

Luc Velhorst: we staan met zijn allen voor een grote opgave. Voor ons gebied hebben we een belangrijk taak voor zonne- en windenergie. Ook zien we kansen voor (warmte) energie binnen onze gemeente. Bijvoorbeeld Innofase is aangeduid als EnergieHub.

<u>Sheet 14 Cultureel Erfgoed</u>

Stelling: Cultureel erfgoed is de basis voor de verdere ontwikkeling van onze gemeente. Hierbij kan de functie wel veranderen maar het object behouden.

Vraag: Vindt u erfgoed ook belangrijk bij de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen?

*I. Paul van Kuilenborg:*

Dit is een zeer belangrijk onderwerp. Er is niet zo heel veel erfgoed in de gemeente. Dus behoud wat we hebben. En maak hiervoor ook functiewijzing mogelijk. Dit biedt kans voor de toekomst

*J. Angela Jansen:*

Dit is zeker belangrijk. Ook voor jongeren. Voor heb is ook de **geschreven geschiedenis waardevol**; dat het verhaal vertelt wordt. Bijvoorbeeld het ontstaan van ons dorp. Dit mist zij nu.

MvdP: **dit nemen we mee in de uitwerking van het Erfgoedbeleid.**

*K. Jan Rasing:*

Dit is een zeer belangrijk onderwerp. Voor het eigenaarschap van een dorp en de gemeenschap. Ook bijvoorbeeld met betrekking tot de kerkenvisie. Hopelijk komt dit tot meer concretisering, naast de samenwerking. Jan brengt ook nog de komst van 2 windmolens aan de overkant van de rivier is. En de impact daarvan op het landschap. We moeten zuinig zijn op wat we hebben.

Sheet 15 Biodiversiteit

Stelling: De biodiversiteit (variëteit en soortenrijkdom) in Nederland en daarmee ook onze gemeente loopt hard achteruit. Zowel in je tuin, openbare ruimte of het buitengebied liggen veel kansen om dit te verbeteren.

Vraag: Welke initiatieven vanuit de samenleving en burgers kunnen wij nemen?

MvdP: Als gemeente hebben we wel een landschapsbeheersplan, maar hebben we nog geen beleid op dit thema. Als we dit omarmen en beleid ervoor opstellen, waar moeten we dan rekening mee houden?

*L. Baukje Bosker:*

De gemeente kan bijvoorbeeld een wedstrijd uitzetten: van je tuintje een biotoop maken. Hiermee kun je mensen in je directe omgeving stimuleren en bewust maken van dit thema. Ze geeft ook aan dat Huib Aalders hier aandacht kan geven in de landschapscafe's die hij organiseert.
Baukje wil zich hiervoor graag inzetten en meewerken.

*M. Chris van de Ven:*

Er zijn projecten over duurzaamheid die op het Candea College worden gegeven. Daarnaast is er een idee om alle jongeren die jarig zijn een boom te geven. Deze kunnen zij op een locatie planten, waardoor een bos ontstaat. Deze locatie zal dan ieder geval 100 jaar blijven bestaan; ook voor de generaties na ons.

*Paul van Kuilenborg:*

Leuk idee van Chris. Naast het Horsterpark, kan ook breder in de gemeente voor een locatie worden gekeken. En er kan worden aangesloten op de landelijke boomplantdag.
Idee van Baukje: verschillende partijen kunnen hierbij worden betrokken; naast de inwoners ook de lokale bedrijven. Waarbij uit wordt gegaan van een commitment van bijvoorbeeld 15 jaar. En hierbij kunnen juist ook de jongeren worden betrokken.

Sheet 16 Tips

Vraag: Zijn er nog zaken die u mist in het koersdocument?

*N. Frank Wilting:*

Het bomenplan kan een stap verder gaan. Frank is bezig met een project 'gezondheid en geluk'. Hiermee wordt aandacht gegeven aan meer groen op de werkplek en in scholen. Het gevolg is dat de prestaties omhoog gaan en het ziekteverzuim verminderd. En daarnaast is dit project is ook goed voor duurzaamheid en energie; in de winter is door de planten een ruimte een graad warmer en in de zomer heeft het 1 graad verkoelend effect.

*O. Chris van de Ven:*

Groen in de klas! Een leuk idee. Hij bedankt Frank voor de tip.
Chris legt een groot plan en idee 'natuur en wonen' uit, waar hij mee bezig is. Het gaat om het Hosterpark en Park Steenderen met elkaar te verbinden. Om zo een groene long te realiseren.
De Rabobank, Plavei en architect JCR houden zich hiermee bezig. Het is een hoogwaardig project met jongeren. Een integraal idee.

P. *Baukje Bosker:*

Er is ook een idee om de kale ruimte naast het Candea College , locatie Saturnus, te vergroenen en hier een parkje van te maken. Samen met studenten van Larenstein is hiervoor een plan gemaakt.

Q. *Paul van Kuilenborg:*

Waar verbindingen kunnen worden gemaakt, moeten we dit ook zeker doen!
Ideeën:

- het verhaal van de tuinbouwhistorie zichtbaar maken;
- wonen en werken niet meer zo scheiden

R. *Chris van de Ven:*

Inwoners willen niet zo lang wachten op de gemeente. Ze willen zelf actie ondernemen en dingen organiseren. Het uitdaagrecht is een mooi initiatief vanuit de gemeente, waarbij de inwoners meer bij taken worden betrokken. En zij ook meer het heft in eigen hand kunnen nemen. De inwoners kunnen zelf ook meer initiëren.
Gemeente moet wel het uitdaagrecht ondersteunen en faciliteren, maar de energie moet bij de inwoners vandaag komen. Klein beginnen en niet te veel verwachtingen hebben.

Chris geeft nog aan dat vanuit HOPE XXL er een onderzoek naar geluk is gedaan. Duiven zit al op een cijfer van 7.8!

S. *Angela Jansen:*

Zij geeft aan om niet te vergeten **iedereen te betrekken en waar mogelijk verbindingen** te leggen. Jong, oud, hoog/laag opleidingsniveau; het is nu te versnipperd. **Waar kan een ieder informatie vinden en brengen? En hoe kun je je betrokkenheid ergens aangeven?** Dit is een aandachtspunt!

<u>Einde van de dialoog</u>

Complimenten van wethouder Spaargaren voor de inbreng van de aanwezigen; vooral over de interactie en de ingebrachte ideeën. Van deze presentatie wordt een verslag gemaakt. En waar dit tot aanpassingen en/of aanvullingen leidt, wordt dit verwerkt in de Reactienota. Deze ontvangt u t.z.t. van de gemeente.

**Vervolg van het proces**

- December/januari:
  - maatschappelijke dialoog en consultatie van de professionals op het Koersdocument
  - verwerking van de input en de reacties in de Reactienota (afweging wat we ermee doen, of niet) ; dit leidt tot aanpassing van het Koersdocument.
- Maart:
  - Koersdocument met Reactienota wordt ter besluitvorming voorgelegd aan het college, met het verzoek deze als concept-Omgevingsvisie vrij te geven voor inspraak,
- Voor zomer, of in het najaar:
  - aanbieden van de Omgevingsvisie (inclusief de Inspraaknota) en beslist de raad (vaststelling van de visie).

…….

**Input voor de Reactienota**

Vragen naar aanleiding van de presentatie

In het koersdocument is op het kaartmateriaal niet specifiek aandacht gegeven aan de **agrarische sector**. Dit geldt ook voor de beschrijvende teksten.

*Reactie: In Omgevingsvisie zal aandacht besteed aan de agrarische sector in het buitengebied.*

Sheet 12 Uitgangspunt Ambitie

Wat is de visie van de gemeente op 'lokale voorzieningen'; **gaat de gemeente naast behoud zich ook inzetten voor verbetering?**

*Reactie: De gemeente wil de voorzieningen die er zijn graag behouden. Vanuit de fysieke leefomgeving wordt dit ondersteund. In de beleidsuitwerking worden uiteindelijk de keuzes gemaakt.*

In de visie staat vaak **"behouden van". Dit klinkt niet heel ambitieus**, juist omdat het een visie is.

*Reactie: In de visie worden verschillende keuzes gemaakt. Dit is bepaald aan de hand van de 4V's methode: Verlaten, Vasthouden, Verbeteren en Verminderen. De mate waarin is afhankelijk van het thema.*

Koersdocument is erg in **beleidstaal** geschreven.

*Reactie: zie reactie onder Tips*

**Betrekken van jongeren en ouderen**

*Reactie: zie reactie onder Tips*

Sheet 13 Economie

**Wat is de rol van het vitaal centrum** – in relatie tot onze visie op de bedrijventerreinen?

*Reactie: In principe hebben het centrum en de bedrijventerreinen elk een eigen functie. Het centrum van Duiven heeft een functie als boodschappencentrum voor zowel dagelijkse als niet dagelijkse detailhandel. De bedrijventerreinen bieden alleen ruimte voor niet dagelijkse detailhandel op het moment dat sprake is van volumineuze goederen en/of er een sterk verkeersaantrekkende werking uitgaat van de betreffende vorm van niet dagelijkse detailhandel. Daar waar mogelijk zal worden gezocht naar manieren waarop de bedrijventerreinen en het centrum elkaar kunnen versterken.*

Wat verstaan we als gemeente onder **selectieve uitbreiding**? Graag ook meer **aandacht voor innovatie, toekomstbestendigheid.**

*De opmerking is genoteerd, dat er een hogere ambitie mist op dit onderdeel.*
*Reactie: Een selectieve uitbreiding betekent dat de gemeente zich inzet op uitbreiding van bedrijventerreinen die ook daadwerkelijk iets toevoegt aan het bestaande aanbod. De gemeente streeft naar hoogwaardige banen en een uitbreiding van bedrijventerrein met toekomstwaarde en duurzaam in de breedste zin van het woord.*

**Goede bereikbaarheid** en het gebruik van de capaciteit van het spoor verdient aandacht.

*De opmerking is genoteerd, dat er een hogere ambitie mist op dit onderdeel.*
*Reactie: Goede bereikbaarheid verdient zeker aandacht. In het koersdocument wordt de verbinding gelegd met het belang van bereikbaarheid in relatie tot verschillende beleidsterreinen als woningbouw en economie. Door meer aandacht te vestigen op loop- en fietsroutes wil de gemeente het voor burgers en bezoekers aantrekkelijker maken om gebruik te maken van het openbaar vervoer (trein, maar ook de bus). Wanneer de gemeente kans ziet om invloed te hebben op de capaciteit van het spoor zullen we deze benutten. Hiervoor is de gemeente afhankelijk van de Provincie Gelderland en/of ProRail/NS.*

Men ziet ook graag dat **inclusiviteit (economische en sociale meerwaarde) en vakmanschap** wordt toegevoegd. Met ruimte voor zelfstandigen en kleinschaligheid in centrum en op bedrijventerreinen. En dat er verbinding wordt gezocht met de agrarische sector.

*Reactie: Inclusiviteit zal in het stuk worden toegevoegd, al hanteert de gemeente een beperktere definitie van inclusie dan hier wordt bedoeld. In de paragraaf 5.2.2. en 5.4 wordt hieraan aandacht besteed.*

<u>Sheet 14 Cultureel Erfgoed</u>

**Geschreven geschiedenis** (verhalen) is waardevol.

*Dit hebben we onderkend. En nemen we mee in de ontwikkeling van het nieuwe Erfgoedbeleid?*

<u>Sheet 15 Biodiversiteit</u>

Hoe gaan we om met de ingebrachte ideeën over **biodiversiteit** en andere groen ideeën?

*Reactie: dank voor het mee willen denken en dat inwoner zich er voor wil inzetten. Concrete initiatieven kunnen buiten het proces van de Omgevingsvisie bij de gemeente worden ingebracht.*

<u>Sheet 6 Tips</u>

Hoe gaan we in het verdere traject **iedereen betrekken**, en verbindingen leggen?

*Reactie: naast de traditionele wijze van inspraak is via sociale media ook contact gezocht met de samenleving waaronder jongeren. Dit binnen de coronaregels die nu van toepassing zijn. Ook bij de doorvertaling van de visie in beleid wordt via sociale media contact gezocht en wordt iedereen geïnformeerd via de gebruikelijke wijze (publicatie in Duivenpost, website en sociale media). Het is en blijft een aandachtspunt voor de gemeente. En dank voor de tip om te bekijken naar de vindbaarheid van de visie en het inbrengen van informatie en betrokkenheid.*

Waar kan **informatie over de visie en het vervolg worden gevonden**? En waar kan iemand ook zijn informatie brengen, en zijn betrokkenheid aangeven?

*Reactie: dank voor deze opmerking. De gemeente neemt dit mee in het vervolgproces.*

**Aanwezigen tijdens de bijeenkomst 2 december participatie omgevingsvisie Duiven**

*Aanwezig:*

Marcel Berentsen, Politie.nl
Angela Jansen, Mikado (welzijn)
Baukje Boschker, milieuvrienden
Chris van de Ven, De Ogtent.nl
Edwin Tunnissen
Frank Wilting
Harald Wiggers
Harry Hermsen
Herman Nierkens
Jan Rasing
Maaike den Balvert, Dorpsraad Groessen
Marian van Huet-Bisseling, melkveebedrijf
Paul van Kuilenburg
Marian Altena
Eppo Scheeres
Piet Dijkstra

*Toehoorders/Raad/Commissie:*

j.knol@duiven.nl
g.schrijner@duiven.nl
h.nijland@duiven.nl
m.holtus@duiven.nl
h.albers@duiven.nl
b.nooijen@duiven.nl
h.egtberts@duiven.nl
r.looijs@duiven.nl
k.bouwmeister-booltink@duiven.nl
g.brands@duiven.nl

*Stroom/Gemeente:*

Marco van der Pol
Sanne Gielis
Saskia Wenting
Ton Spaargaren
Yvette Visser
Amber Koetshuis
Chris Papjes
Derck Buitendijk, adviseur Berenschot